

Lluís Badia i Avellaneda (1964-2006)

Maria Corominas Piulats

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Ciències de la Comunicació

Lluís Badia i Avellaneda va estudiar la llicenciatura de Ciències de la Informació (Secció Periodisme) a la Universitat Autònoma de Barcelona. Durant la carrera es va interessar per l'àmbit de les teories de la comunicació en general, i per l'aproximació de la teoria crítica en particular: Jürgen Habermas es va convertir en un dels seus autors de capçalera.

Tenia un avi músic, amb una entrada a l'Enciclopèdia Catalana. I n'estava orgullós. No en parlava gaire, ni amb facilitat; però n'estava orgullós. Se li notava.

Molt aviat es va interessar en la recerca i ja l'any 1988, amb motiu de la celebració a Barcelona de la 16a Conferència General de l'Associació Internacional d'Estudis en Comunicació Social (coneguda per les sigles en francès, AIERI, o en anglès, IAMCR), va participar en l'elaboració d'una bibliografia sobre comunicació¹, que es va fer específicament per difondre entre els congressistes.

En acabar la llicenciatura, va sol·licitar i va obtenir una beca de formació del personal investigador per fer els estudis de doctorat, amb la tesi inclosa, amb direcció del professor Enric Saperas al Departament de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Al despatx de becaris del Departament de Periodisme de la Universitat Autònoma de Barcelona:

— Aquest és el nou becarí, en Lluís Badia.

I ell diu, amb contundència:

—Sí, i jo penso fer la tesi en els quatre anys de beca!

1. PARÉS, M.; BADIA, LL.; ARAIKO, M. (1988). *Spanish Bibliography on Mass Communication: with a profile on the main Spanish academic and scientific institutions in the field of mass communication*. Bellaterra: Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

La comunicació política i els estudis d'opinió pública van ser el seu objecte d'estudi preferent. Primer, un treball de recerca, amb una estada a Torí inclosa, on va voler anar per conèixer les aportacions dels investigadors italians en l'àmbit de la comunicació política entre 1975 i 1990. Això el posa en contacte amb el corrent conegut com la tematització i el porta a conèixer i a relacionar-se sobretot amb Giorgio Grossi i amb Carlo Marletti, més tard el president del tribunal davant del qual va defensar la tesi.

Com a resultat d'aquests estudis va elaborar el treball de recerca *La comunicació política moderna: introducció a la investigació italiana*. (Bellaterra: Facultat de Ciències de la Comunicació, Universitat Autònoma de Barcelona, 1992) i la tesi doctoral.

El títol de la tesi doctoral és encara més explícit i reflecteix bé el seu àmbit d'interès: *Opinió pública i comunicació política: la lògica comunicativa de la vida política en les societats complexes*. (Bellaterra: Facultat de Ciències de la Comunicació, Universitat Autònoma de Barcelona, 1992).

El llibre *De la persuasió a la tematització: introducció a la comunicació política moderna* (Barcelona: Pòrtic, 1992) dóna publicitat als resultats d'aquests estudis.

El punt de partida d'aquest llibre pot ser resumit en la hipòtesi general que *la investigació italiana en comunicació política es troba en condicions de fonamentar un model capaç de donar compte, si més no potencialment* —en la mesura que és encara un model no acabat—, *de l'estructuració i dels processos característics de la vida política en les societats complexes* (p. 7).

Jordi Berrio, professor del Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB, en el monogràfic que el Portal de la Comunicació va elaborar *in memoriam* Lluís Badia —company seu de despatx, de recerca i de discussions acadèmiques, amic—, ha interpretat aquesta etapa en aquests termes:

En el procés de fer la seva tesi doctoral, Badia va creure que l'enfocament que feien els investigadors italians, ofería la possibilitat d'anar més enllà de l'exhaurit enfocament dels efectes dels mitjans sobre les audiències. El model de la tematització el feu aprofundir en la dimensió sistèmica de la comunicació política moderna, així com també intentar articular-hi d'una manera satisfactòria el concepte d'opinió pública. Això el conduí a inscriure's en el context més general de renovació dels estudis contemporanis sobre aquest àmbit de la recerca, i, d'aquesta manera, superar els paradigmes dominants fins fa poc: tant el que prové del positivisme, com el que ho fa de la tradició hegeliano-marxista.

Ja doctor en Ciències de la Informació, Lluís Badia esdevé professor titular de l'àrea de coneixement de Periodisme, amb perfil de Teories de la comunicació, el que aleshores ja era la seva especialitat. Tenia 31 anys. Tothom, o almenys els que ho manifestaven com ara tots els membres del tribunal, el trobava molt jove.

Com a professor, va impartir classes: les teories són una constant (*Teories de la Comunicació I i II, Mètodes i Tècniques de Recerca en Comunicació de Masses I i II*), per bé que també farà seminaris de qüestions d'actualitat en els camps de la comunicació política o l'opinió pública entre d'altres. Es preparava les classes tenint en compte la llicenciatura en què l'havia d'impartir: a Periodisme, a Publicitat i Relacions Públiques i a Comunicació Audiovisual.

«La classe és un espai de debat lliure». Aquesta és una de les frases del professor Badia que antics alumnes seus recorden avui com un dels trets que identifiaven la seva forma d'entendre les classes: buscant la participació.

En la seva línia d'estudi de les teories, va publicar articles especialitzats, com ara «La opinió pública como problema. Apuntes para un estado de la cuestión», a *Voces y Culturas*, núm. 10, p. 59-79, 1996; o «La teoria de l'opinió pública i la crítica de la societat», a *Anàlisi*, núm. 20, p. 61-83, 1997; i va participar també en l'apartat corresponent a teories de la comunicació en la recerca sobre els estudis fets a Catalunya dirigida per Jordi Berrio (Berrio, J.; Badia, Ll. (1999). «Les teories de la comunicació a Catalunya: tendències d'investigació», a Berrio, Jordi (dir.). *Un segle de recerca sobre comunicació a Catalunya. Estudi crític dels principals àmbits d'investigació de la comunicació de massa*. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB, p. 151-297, 1999).

És també en el camp d'estudi de les teories de la comunicació on va exercir més el seu mestratge formatiu. Anna Clua Infante és deixeble seva. Lluís Badia és el director del seu treball de recerca de doctorat (*L'estudi dels contextos de la recepció dels mitjans de comunicació de masses: una aproximació*. Bellaterra: Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB, 1999), i de la seva tesi doctoral (*La noció d'espai en la definició dels contextos de la recepció dels mitjans de comunicació. Una aproximació de les perspectives crítiques dels estudis culturals i de la geografia cultural*. Bellaterra: Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB, 2001).

Des d'un altre punt de vista, el professor Badia també havia estat impartint docència a l'Argentina i a El Salvador, en *maestrias* de comunicació.

No li agradava —i així ho deia en cada ocasió que podia— complir anys ni celebrar-ho. El seu to pessimista es manifestava clarament a l'entorn dels seus aniversaris. Quan va complir 29 anys, els seus amics, amb molt d'encert, al pastís hi van posar 30-1. Al final, somreia.

Lluís Badia, primer com a becari i després com a doctor, va treballar en equips d'investigació, en particular sota la direcció dels professors Jordi Berrio i Enric Saperas, amb un estudi sobre el tractament de la literatura catalana a la premsa diària d'informació general² i sobre la professió d'escriptor a Catalunya,

2. BERRIO, J.; SAPERAS, E.; BADIA, LL.; COROMINAS, M. (1991). «La literatura catalana en la premsa diària». A: *Cultura*, 24, Barcelona, p. 27-42.

els anys 1991-1992; sota la direcció dels professors Miquel de Moragas i Manuel Parés, en l'acció integrada sobre «Regional Communication and Cultural Identity» entre les universitats Autònoma de Barcelona i de Stirling, a Escòcia, l'any 1989; o, en una incursió en l'àrea —que ell trobava massa concreta— de l'estructura, amb un grup encapçalat per Maria Corominas per estudiar la cultura a Catalunya³, on es va interessar de manera preferent per la cultura popular, els anys 1998-1999.

Li agradaven molt els periquitos; n'havia tingut durant molt de temps a casa: parlant-ne, s'apassionava.

Va exercir tasques de gestió al Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació, primer com a vicedirector i després com a director. Entre les activitats en què va participar hi ha *Universitat i periodisme: actes de les Jornades sobre Continguts Acadèmics i Docència a la Llicenciatura de Periodisme 1998* (Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona, 2000).

Conjugava molt bé alguns verbs i formes verbals, com ara ser amic. En dono testimoni.

3. COROMINAS, M.; BERGÉS, L.; BADIA, LI; GUIMERA, J. À. (1999). «Cultura: els actors». A: SANCHEZ, Jordi (coord.). *Informe per a la Catalunya del 2000. Societat, economia, política, cultura*. Barcelona: Mediterrània, p. 583-627.